

UNA CRÍTICA A L'ESGLÉSIA DIOCESANA D'ABANS DE LA GUERRA: LA DEL CANONGE CALONGÍ JOSEP MORERA

JOSEP CLARA

El canonge Josep Morera Sabater (Calonge 1887- Girona 1971) va ser un dels fills il·lustres de Calonge.⁽¹⁾ Com va escriure un col·lega seu, "*fue-
ra de la dignidad episcopal, gozó de los máximos honores que es dable
alcanzar en el orden religioso*".⁽²⁾

De família humil, després d'estudiar el primer ensenyament a la població natal, ingressà al seminari de Girona, on seguí la carrera eclesiàstica. Es doctorà en teologia i dret canònic a la Universitat Gregoriana de Roma, on també s'ordenà prevere. Retornat a Girona, el 1913 va ser nomenat professor del seminari col·legi de Santa Maria del Collell. El 1915 obtingué, després d'opositar, la dignitat de canonge doctoral de la catedral de Girona, de la qual també va ser, arxiver. El 1922 fou

(1) P. CANER, *La Vall de Calonge*. Sant Feliu de Guíxols, 1983, p. 169-171. Li dedica una biografia sintetitzada i afirma: "El Dr. Morera, en la seva població nadiua, era considerat un sacerdot esquerp, en les dues concepcions que té aquesta paraula a la comarca: persona llesta, intel·ligent, i poc amig de relacionar-se. Fora d'algun familiar, d'alguna íntima amistat, no tenia contacte amb ningú. Per aquesta raó, molta gent ignorava la vàlua d'aquest eclesiàstic i la seva vasta i fecunda obra científica, formant-se en la ment dels calongins, una mena de mite de la seva figura".

(2) J. MARQUÈS, "Excmo. Sr. Dr. D. José Morera Sabater", dins *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, XXI (1972-73), p. 361.

El doctor Josep Morera Sabater (Calonge 1887-Girona 1971), canonge de Girona, vicari general de Toledo i Barcelona, i auditor de la Rota.

vicari capitular fins a l'arribada del bisbe Gabriel Llopart. Va pertànyer a la comissió provincial de monuments i fou secretari de la Societat Econòmica d'Amics del País i membre corresponent de la Real Academia de la Historia. De 1942 a 1943 va exercir de vicari general i provisor de la diòcesi de Toledo. De 1943 a 1948, en temps del bisbe Modrego, fou vicari general de Barcelona, i de 1948 a 1960, auditor de la Rota de la nunciatura apostòlica, a Madrid, en la qual assolí el càrrec de degà. Autor de diversos treballs d'investigació històrica i arqueològica sobre tema medieval, el 1967 va veure'n aplegada una selecció en una miscel·lània d'homenatge.⁽³⁾

Posseïa la medalla de plata de la ciutat de Girona i la creu distingida de primera classe de l'orde de Sant Raimon de Penyafort.

Si reportem el seu nom, ara i aquí, és perquè, entre els papers que ell deixà a l'arxiu de la catedral de Girona, hi hem trobat uns esborranys de carta i d'impressions personals sobre la situació de l'església diocesana dels anys vint i trenta d'aquest segle. Aquest testimoniatge -atesa la personalitat de l'autor- pensem que mereix ser divulgat, ja que les opinions i les denúncies de l'il·lustre canonge il·luminen aspectes de la vida interna de l'organització eclesiàstica del bisbat de Girona, en una etapa decisiva de la seva història contemporània, anterior al malaurat conflicte civil que l'església i els nostres avantpassats hagueren de viure i sofrir.

La situació conflictiva que Josep Morera descriu en les cartes i els papers personals que donem a conèixer s'ha d'emmarcar en un context de divisió interna del capítol catedralici i de seu vacant, cosa que feia aflorar, encara més, una problemàtica que venia d'anys anteriors.

(3) José MÓRERA, *Miscelánea en su octogésimo aniversario*. Barcelona, Abadía de San Cugat del Vallés, 1967.

UNA CRÍTICA GLOBAL

D'entrada cal destacar la crítica global que Josep Morera va fer de l'església diocesana en un text sense data, que hem d'atribuir a començament dels anys vint:

“Los socialistas y demás alhagan al Pueblo con prometerle mucho, pero también con proporcionarle algo que no proviene sino de las doctrinas y prácticas cristianas; pero que al cambiarse los tiempos y el ambiente social, por nuestra incuria lo hemos dejado arrebatar de nuestras manos.

Cunde en lo alto la inacción, los moldes viejos; no el espíritu dignificador de la doctrina de Cristo, que apenas se aprende, que poco se medita y que se practica menos; y cuando esto sucede, abajo no queda más que un triste dilema, cuando despierta la conciencia y religiosidad de los sacerdotes humildes: o prestar acquiescencia [sic al estado de inacción, de injusticia, de desacierto, o dejarse llevar por los estímulos de la conciencia del deber a una actitud de labor que se reputa de implícita o expresa rebeldía”.

Aquest text revela tota la il·lusió d'una persona jove i culta, coneixedora d'ambients europeus, no rebregada encara per les circumstàncies de la vida. Una persona preocupada davant l'espectacle poc exemplar que oferia l'església organització, que s'indigna i que expressa el seu inconformisme fresc i saludable en un paper íntim.

En un altre text posterior, escrit cap a 1931 -perquè és en català- i titulat “Una de les causes de la nostra decadència”, va tornar a subratllar els mals i apuntà directament sobre els qui ell considerava que eren culpables d'aquell estat de coses:

“Veiem que són cridades a les primeres dignitats o s'eleven als primers setials i presidències persones d'escassa capacitat, que ocupen un càrrec més o menys vistós en força de les circumstàncies, i després de tenir-lo han arribat a creure's que ningú el podia ostentar tan bé como ells. Aquests sense condicions obtenen les presidències i desnaturalitzen les agrupacions que inconsideradament els escollí per cap i direcció; i aquelles institucions derivades de l'esperit de vitalitat i vera ufanor de la Iglésia, resten inactives, ocioses, a voltes contraproductes.

Quan[t] de mal han causat els arrivistes, els improvisats, la mesocràcia a l'esperit religiós del nostre Bisbat!

Tant és la seva ambició d'obtindre aquells puestos, com la incapacitat per a desempenyar-los, i en la seva inconciència s'arriben a creure que la seva sort és talent; i encara de vegades ocupa el lloc de la sort un rastrerisme descomunal.

O tempora, o mores!”

LA DIVISIÓ DEL CAPÍTOL

El mes d'abril de 1920, en quedar la seu vacant, arran de la mort del bisbe Francesc de P. Mas Oliver, els canonges van ser incapaçes d'eleger vicari capitular -la persona que regia la diòcesi fins a l'arribada del nou bisbe-, ja que en les nou votacions efectuades no es posaren mai d'acord per atorgar majoria de vots a un d'ells mateixos,⁽⁴⁾ i hagué de ser el cardenal de Tarragona (Vidal i Barraquer) qui s'encarregués de nomenar, directament, el responsable del càrrec. El designat fou Josep Matas Vallmajor, nascut a Girona el 1860, que morí el 3 de desembre de 1922, abans que arribés el bisbe escollit per cobrir la vacant. Aleshores Josep Morera va obtenir la confiança del capítol, amb onze vots de tretze assistents a l'elecció, i exercí el càrrec de vicari capitular fins a l'arribada del bisbe de Tenerife, que fou el destinat a Girona.

El nou prelat, Gabriel Llompart, prengué possessió del bisbat a final d'aquell mes de desembre de 1922, però la seva estada a Girona va resultar breu, ja que l'actuació pastoral desplegada no fou considerada prou alineada amb les tesis de la dictadura de Primo de Rivera, i el mes d'agost de 1925 deixà Girona per tal de prendre possessió de la nova destinació, a la seu de Palma de Mallorca.⁽⁵⁾

La nova elecció de vicari capitular va celebrar-se el 4 de setembre de 1925 i el càrrec va recaure en el canonge lectoral, Agustí Maimí Calvet (nascut a Sant Feliu de Guíxols el 1867), el qual obtingué vuit vots d'onze assistents a la sessió. Segons Morera, el designat no era llicenciat en dret i, a l'elecció irregular, afegí -mesos després- el fet d'autoatribuir-se el càrrec de provisor, cosa per a la qual tampoc no estava capacitat.

Fins a l'arribada del bisbe Josep Vila Martínez, el 21 de març de 1926, la diòcesi va ser governada irregularment, i això fou aprofitat pels audaçs per cometre accions poc ortodoxes (favoritismes a canvi d'una capsa de puros). Morera ho denuncià al nunci Federico Tedeschini i al bisbe preconitzat, alhora que mostrà interès per fugir de la situació, bo i pensant en la possibilitat de concursar a la plaça deixada vacant a València pel mateix Vila Martínez.

El canonge Morera no abandonà Girona, però el pontificat del bisbe Vila Martínez tampoc no acabà positivament, ja que el prelat donà proves

(4) Arxiu de la Catedral de Girona [ACG], Actes capitulars, 1917-1921. L'acta capitular del 21 d'abril de 1922 afirma que la divisió interna era de domini públic: "El Sr. Arcipreste [Mariano Velo] protesta de que lo sucedido en Cabildo [es refereix a la primera votació per a l'elecció de vicari capitular] haya podido al poco rato llegar a conocimiento de dos señoras, que le visitaron intentando sobornarle".

(5) Per a l'actuació de Llompart a Girona, vegeu el nostre treball "Els bisbes de Girona davant la dictadura de Primo de Rivera", dins *La dictadura de Primo de Rivera. Estudis sobre les comarques gironines*. Girona, Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 1992, p. 75-101.

J. MORERA, DOCTORAL
 C/TA. CEARA, 10, 2
 GERONA

†
 J. S.

6 de diciembre 1925.

Excmo. y Rdmo. Mons. Federico Edochini,
 Nuncio Apostólico.

Excmo. y muy venerado Sr. Nuncio:
 En otra ocasión creí deber de mencionarle el
 manifiesto a V. E. lo que aquí ocurría,
 y los hechos vinieron a demostrar que ha-
 bía [oportunamente] prevenido] la aplicación
 del remedio. Las mismas causas merecen
 me ahora a elevarle, con el más profundo
 respeto, la exposición de otras cosas, no
 menos abusivas, y tanto o más perjudi-
 ciales para el Obispado.

Al vacar este a fines de agosto, parte
 del Cabildo, en tanto católico-romano,
 comiso en elegir Vicario Capitular a un
 compañero no graduado en Derecho, con-
 tra lo que previene el art. 20 del Concordato.
 No fue ajeno a la elección el ánimo de in-
 fluir en dos importantes problemas: el concu-

Esborrany autògraf d'una carta del doctor
 Morera.

pressà a comunicar al nunci que tenia informes negatius del capítol i li suggerí que fóra més convenient el nomenament d'un administrador apostòlic, perquè tindria més autoritat que un vicari capitular. El canonge Morera es mostrà favorable a la solució, com es desprèn d'un text breu que reproduïm tot seguit, per tal com esperava que un canvi de personal podria restablir el prestigi i l'eficàcia:

"Del malestar que es venia sentint i s'accentuà els darrers anys del Bisbe Vila, n'era un dels primers responsables el Dr. Canadell. La seva intervenció marcada pel favoritisme en la provisió de parròquies, la manca de sinceritat, la poca consideració vers els que no ocupaven càrrecs vistosos, li havien tret moltes simpaties. Precisament l'esperança d'un

manifestes d'integrisme (en una pastoral de 21 de novembre de 1930 declarava implícitament que només la monarquia i la dictadura eren sistemes no condemnables per l'església)⁽⁶⁾ i d'anticatalanisme, la qual cosa xocà amb el nou estat de coses obert de 1931, en el context del qual fins i tot els regionalistes demanaren la dimissió del prelat.⁽⁷⁾

Durant la II República, el clergat diocesà va estar dividit entre els qui donaven suport al tradicionalisme i els qui abonaven la Lliga. Pel que fa al capítol catedralici, es notava també la divisió i el predomini dels criteris catastrofistes, així com un abús de majoria. Per això, a la mort del bisbe Vila Martínez (1 de setembre de 1932), el cardenal Vidal i Barraquer s'a-

(6) "Carta pastoral con motivo del santo tiempo de adviento", dins *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 1930, p. 507-520, sobretot l'apartat "Aviso contra doctrinas del error". El document va ser replicat per Y.Z., "Las confusiones del señor Obispo", dins *El Autonomista*, 5 de desembre de 1930.

(7) En el setmanari gironí *Reflex*, el 3 d'octubre de 1931, el bisbe era qualificat de "funcionari al servei del règim [de Primo de Rivera: lacai de les institucions caducades i encegar puntal de totes les dèries anticatalanes".

canvi de personal que portés un diferent procedir, era ço que féu saludar amb joia la decisió de la Santa Seu.”

Ell era crític envers el canonge Esteve Canadell,⁽⁸⁾ molt unit a l'actuació del bisbe Vila com a secretari de cambra, però l'administrador apostòlic nomenat per la Santa Seu -el bisbe de Vic, P. Joan Perelló-, a l'hora d'escollir governador eclesiàstic, es tornà a refiar de Canadell, la qual cosa volia dir que no es volia trencar amb la situació anterior.

Amb vista a les eleccions al Parlament de Catalunya, celebrades el novembre de 1932, hom intentà que les dretes es presentessin unides. L'entesa no va ser possible, segurament per antagonismes personals, però els tradicionalistes s'atribuïren la representació dels catòlics en el títol de la candidatura. L'administrador apostòlic de Girona no va saber o no volgué fer pública la desautorització de l'operació, però és evident que Morera hi estava en contra, com també ho estava del fet que, a les esglésies, es repartís propaganda electoral de la candidatura "catòlica" i que els capellans i els seminaristes s'hi vincuessin, en els actes electorals.

PER ACABAR

Fins a 1936, el canonge Josep Morera es remarcà per la mentalitat oberta, en la línia renovada del catolicisme europeu, i el desig de canviar les males maneres d'actuació que comprometien l'organització eclesiàstica. Per això ens atrevírem a situar-lo entre el grup de catòlics més moderns i més moderats de què parla el P. Miquel Batllori en evocar la figura del cardenal Vidal i Barraquer⁽⁹⁾ i que tant a Catalunya com a Espanya eren només una minoria. Però l'impacte de la Guerra Civil no el deixà continuar pel mateix camí. El 7 de novembre de 1936 fou pres i tancat al preventori de Girona. Al principi li donaren feina en una brigada d'obres, però molt aviat -el 23 del mateix mes-, gràcies a la intervenció d'un funcionari de la presó, li va ser encarregada l'ordenació i la catalogació de l'arxiu de la Diputació, tasca en la qual col.laboraren altres capellans presos.⁽¹⁰⁾ El 22 de juny de 1937 hagué d'ingressar a l'hospital

(8) Esteve Canadell Quintana (Olot 1880-Girona 1961), que més endavant va ser degà del capítol (1947-1961) i vicari general del bisbe Cartaïa.

(9) Pròleg a R. COMAS, *Gomà-Vidal i Barraquer: dues visions antagoniques de l'Església del 1939*. Barcelona, Laia, 1975, 2ª ed., p. 7.

(10) El conseller de Justícia de la Generalitat, Pere Bosch-Gimpera, se'n fa ressò: "Cal esmentar especialment el cas del doctor Morera de Girona i dels altres clergues allí reclosos. Foren empresonats els primers dies de la revolució, però sortosament un dels funcionaris nomenats pel Comitè era un vell anarquista honorable i humà que alleugerí, fins allà on va poder, la situació dels presos i el qual jo vaig nomenar oficial de presons [... Per alleugerir-los la captivitat, els encarregà feines per a les quals estaven especialment capacitats: al doctor Morera i a d'altres, tots els matins, els enviava a la catedral, on podien treballar al seu arxiu..." (P. BOSCH GIMPERA, *Memòries*. Barcelona, Edicions 62, 1980, p. 257). L'anarquista al.ludrit era Esteve Artigas Galceran (l'Escalà 1889-Toès 1943).

per causa d'una afecció de la pell, i un mes després quedà en llibertat, la qual cosa li permeté de prestar servei en l'activitat religiosa del culte privat.⁽¹¹⁾

Al capdavant, l'experiència viscuda -malgrat que altres companys seus passaren per situacions molt més difícils i dures- resultà massa amarga i condicionà el seu futur dins l'església del nacionalcatolicisme. Així, arribat el 1939, va oblidar-se de la decadència interna i es limità a parlar de "*la malhadada república*", de les eleccions de 1936 com a "*colofón de su nefasta obra*" i del "*puñado de egregios y pundonorosos militares*" que "*decidió cerrar la vergonzosa etapa de inmoralidades, claudicaciones y crímenes*".⁽¹²⁾ Es replegà, com la majoria dels seus col·legues, en el clima de restauració de coses que ja abans de 1936 estaven de tornada i que el 1939 recobraren èmfasi triomfalista, i s'arreglerà amb aquells que creien que, en el camp religiós, res no hi havia de censurable i que la culpa de tot el que havia passat era dels altres.⁽¹³⁾ Des de llavors també va escriure, sempre més, en castellà. Però, tot i que el bisbe Cartaña el considerà apte per a l'episcopat en un informe reservat enviat al ministre de Justícia l'any 1941,⁽¹⁴⁾ i que tant la Falange com la Direcció General de Seguretat el conceptuaren com a addicte,⁽¹⁵⁾ les raons expressades no foren de pes suficient perquè pogués promocionar a la dignitat episcopal, que és el que ell hauria anhelat.

(11) J. CLARA, "El capítol de la catedral de Girona i la guerra civil", dins *Revista de Girona*, 183 (1997), p. 412-415.

(12) ACG, Actes Capitulars, 1935-1940, folis 45-46. També J. CLARA; "El capítol de Girona i la Segona República", dins *Anuari 1988* de la Societat d'Estudis d'Història Eclesiàstica Moderna i Contemporània de Catalunya. Tarragona, 1990, p. 59-73.

(13) Aquesta visió es troba també en articles de divulgació com "Recuerdos de los días santos celebrados en Gerona durante el dominio rojo", dins *Los Sitios*, 8 d'abril de 1944, i "La Procesión del Santo Entierro del Viernes Santo en Gerona", dins *Semana Santa. Gerona 1968. Programa Oficial de la Junta de Cofradías de Gerona*. Girona, 1968, s. p.

(14) J. CLARA, "Epistolari del bisbe de Girona amb el govern de Franco (1941-1953)", dins *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XXX (1990), p. 507.

(15) *Documentos inéditos para la historia del Generalísimo Franco*, III. Madrid, Fundación Nacional Francisco Franco, 1993, p. 108-109.

APÈNDIX I

Carta de Josep Morera al nunci Federico Tedeschini

6 diciembre 1925

Excmo. y Rdmo. Mons. Federico Tedeschini

Nuncio Apostólico

Excmo. y muy venerado Sr. Nuncio:

En otra ocasión creí un deber el manifestar a V.E. lo que aquí ocurría, y los hechos vinieron a demostrar que había prevenido oportunamente la aplicación del remedio. Las mismas causas muévenme ahora a elevarle, con el más profundo respeto, la exposición de otras cosas, no menos abusivas, y tanto o más perjudiciales para el Obispado.

Al vacar éste a fines de agosto, parte del Cabildo, en tratos extracorporativos, convino en elegir Vicario Capitular a un compañero no graduado en Derecho, contra lo que previene el art. 20 del Concordato. No fue ajeno a la elección el ánimo de influir en dos infaustos problemas: el concurso a curatos y la provisión de la Canongía que ha motivado recurso a la S. Congregación. Por mi parte, sacrificando en aras de la paz común el derecho que me asistía, abstúveme de intervenir en la elección y de impugnarla, y disuadí a los amigos de que me favorecieran con sus votos.

Luego, a primeros de septiembre, designado para ejercer el mismo cargo en Mallorca, partió allá el Sr. Provisor.⁽¹⁶⁾ Aquí se prescindió de nombrar quien le sustituyera, y en tres meses no ha actuado la potestad judicial diocesana con grave perjuicio de los que acudían a ella. Finalmente, el Sr. Vicario Capitular en estos últimos días se ha adjudicado dicho cargo, no obstante su manifiesta inhabilidad por no ser jurista, y por tener otro que el Código supone incompatible con el de Provisor.

Dejo a la elevada consideración de V.E. el apreciar los males que puede ocasionar el desempeño del Provisorato por persona jurídicamente inhábil, y el escándalo de una posible recusación o denuncia pública. Y lo manifiesto a V.E. para que los quiera evitar a esta afligida diócesis, ya sea apresurando la venida del nuevo Prelado, ya por otros medios que estime más oportunos.

Con este motivo besa reverente su sagrado Anillo quien es de V.E. humilde y adictísimo servidor y capellán,

José Morera, Doctoral

APÈNDIX II

Carta de Josep Morera a Lluís Albert⁽¹⁷⁾

3 febrero 1926

M. R. D. Luis Albert, Pbro.

Valencia

... En diciembre pasado supe que se preparaba un número del Boletín eclesiástico de Gerona encaminado todo él a conquistarse por medio de la adulación el aprecio y la inclinación del futuro señor Obispo. Dicho número se ha llamado por el clero, después de su publicación, "las oposiciones a Secretario". Sería tolerable que con él buscara una persona su propio encumbramiento, pero no lo es que se intente por tales medios la consolidación de un sistema que, como en el caso del Sr. Bordas,⁽¹⁸⁾ ha llevado al descrédito el obispado.

(16) Es refereix al canonge Jaume Homar Reinés, originari de Mallorca com Llompart.

(17) Lluís Albert i Josep Morera s'havien conegut a l'Institut Español de Roma.

(18) Jaume Bordas, professor del seminari.

Al cerciorarme de la noticia, pensé un momento que acaso fuera para mí una solución providencial, a fin de no presenciar ya más cómo se empuja al fracaso la autoridad de un prelado gerundense, ir a probar fortuna en la vacante que el nuestro dejará en esa Metropolitana. Con tal idea le escribí preguntando las condiciones de esa Catedral y su Cabildo, la probabilidad de no haber candidato oficial y el trato que se da a los forasteros. De obtener contestación satisfactoria, habría decidido lanzarme otra vez a la lucha, en tierras de la Virgen de los Desamparados.

El Dr. Vila contestóme con una amabilidad que agradezco profundamente, remitiendo a su venida la respuesta concreta a mis preguntas. Mientras tanto los pocos amigos de aquí a quienes he comunicado mi secreto plan, sólo como posible, han procurado disuadirme con no poco éxito. Al mismo objeto han contribuido también las excelentes referencias que del Sr. Obispo van llegando. No parece por ellas que hayan de seguir mucho tiempo los cánones sin cumplirse, ni dándose los destinos por favoritismo, ni vendiéndose las licencias ministeriales por una caja de habanos.

Quando así estaba mi ánimo, recibo un misterioso escrito, pero cariñosísimo, del Dr. Vila, diciéndome le haga a V. la indicación, pregunta o consulta, pues el dictamen o consejo -dicepodría ser más satisfactorio y más seguro.

Ignoro si aquí hay alguna intención oculta, o alguna noticia especial que V. me haya de comunicar, o sencillamente el deseo de favorecerme de mancomún, caso que decidiera presentarme. Ya he contestado al Dr. Vila exponiéndole (como a él respetuosamente podía hacerlo) el estado actual, y desvaneciendo la posible aprensión de que me tomara por un precisado a trasladarse.

Dígame V., le ruego, cuanto sepa y pueda acerca de lo que precede, para mi gobierno, tanto en la actualidad como en lo venidero.

El Sr. Carbó⁽¹⁹⁾ me dijo que había escrito a V. dos cartas sobre su asunto. Parece que se tienen buenas noticias de él, y si el éxito le corona, cual espero, será una nueva razón para no dejar su compañía. Cuatro romanos⁽²⁰⁾ haremos un buen coro. Por todo le doy las gracias.

Queda rogando por V. su afmo. amigo que sabe cuánto le quiere y que encomendándose a sus oraciones b.s.m.

APÈNDIX III

Carta de Josep Morera a Josep Vila Martínez, bisbe preconitzat de Girona

3 febrero 1926

Ilmo. Dr. D. José Vila Martínez
Obispo preconizado de Gerona

Ilmo. y muy respetado señor: Una vez más, avivaron mi agradecimiento sus amables letras del 29, testimonio del buen recuerdo y del interés que se ha tomado por mí. Siento con todo que la concisión, y posible obscuridad, de mi última diera a esta correspondencia mayor alcance del que estaba en mi intención.

(19) Josep M. Carbó Cuscó (Torrelles de Foix 1884-Girona 1951), professor del seminari de Barcelona, que el 1926 assolí una plaça de canonge a la seu de Girona.

(20) Referència als canonges que havien cursat estudis a Roma.

Mis preguntas de diciembre se encaminaban a orientarme para luego deliberar sobre lo que me podría convenirme. Caso de determinarme, bastábame una contestación concreta y satisfactoria a ellas; lo demás correría de mi cuenta. No con otros medios luché y vencí en mis mocedades contra 4 briosos contrincantes. Los 11 años pasados desde entonces, si han embotado algo la agudeza, no han dejado de aprovecharme con el estudio y la experiencia.

Mas, contando con deliberar al conocer la respuesta concreta, que V. S. discretamente remitió a su venida, claro es que no he tomado ninguna determinación. Para hacerlo en firme, convenía contar con el consejo también de buenos amigos de aquí, quienes han procurado disuadirme del intento, asegurando que en Gerona está mi puesto de honor.

La carta anterior, escrita rápidamente para agradecerle su cariñosa contestación, al señalar el deseo de cambiar de ambiente en contraposición al afán de hacer carrera y contestando abstractamente a la objeción de desamor a la tierra desplazada de su relación con la correspondencia precedente, pudo sugerir una idea de mi situación, cual si fuera de aburrido o fracasado. Acaso a sugerirla así haya concurrido la habilidad de algún espíritu procaz, que aquí no faltan, y hay que contar siempre con sus posibles ingeniosidades. Sea de ello lo que fuere, la realidad es muy distinta y no me diera cuenta yo de todo eso a no ver que V.S. me supone determinado a ir con la música a otra parte, sin saber qué trato dan por ahí.

Aquí vivo placenteramente, rodeado del aprecio de los buenos, y no cuidando más que de la piedad sacerdotal y de mis estudios predilectos. Nada de cargos o intervenciones en la marcha del obispado, de los cuales me separé voluntariamente cuando la conciencia me advirtió de hacerlo y los hechos comprobaron que estaba en la dirección opuesta a la que fijé con el común aplauso en el breve gobierno de dos meses.

Posponer el propio interés al de Jesucristo es el ambiente enrarecido de aquí, cuyo cambio y renovación anhelo por el bien espiritual de la diócesis y mío. Si en breve no se cambiara, yo a él me sustraería. Pero próximo a espirar el tiempo nocivamente largo de una orientación desastrosa (que no es de creer logre su intento de afianzarse), tales noticias me dan de la ciencia, piedad, firmeza y rectitud de V.S. que no dudo obrará el expresado cambio. Y siendo ello otra causa para hacerme desistir de mis intentos, aquí arraigaré de nuevo.

Con todo, a D. Luis escribiré con el gusto que siempre experimento al efectuarlo.

Rogando muy de veras a Dios que a V. le dé grande acierto para bien de esta querida y necesitada diócesis, se repite de V.S. agradecido s.s. y capellán que b.s.s.m.

José Morera, Pbro.

APÈNDIX IV

Carta de Josep Morera al nunci Federico Tedeschini

28 febrero 1926

Exmo. y Rmo. Mons. F. Tedeschini

Nuncio Apostólico

Madrid

Exmo. y muy venerado Sr. Nuncio: Los que anhelamos el bien espiritual de esta diócesis hemos de agradecer al santo celo de V.E. la prontitud en el despacho de las bulas y consiguiente consagración de nuestro amadísimo Sr. Obispo.

Crefáse que la venida del mismo no se haría esperar, y en este sentido había él escrito, y tratado con el Ayuntamiento, cuando ha sorprendido la noticia de que la difería hasta el 21 de marzo, domingo de Pasión.

La causa de este cambio se atribuye al Sr. Vicario Capitular y a algunos colegas, quienes

significaron a Su Ilma, que era menester este tiempo para preparar su entrada, siendo así que la del Ilmo. Dr. Llompart se preparó solemnísima en el breve espacio de dos días.

Aún suponiendo que no se emplee este tiempo en nada malo, no es bueno seguir en la orfandad, y la tardanza perjudica, ya porque continúa actuando de Provisor persona legalmente inhábil, ya también porque se demoran demasiado los asuntos que esperan la dirección propia del Pastor.

Al conocerse la dilación expresada, la prensa local ha hecho notar su mal efecto y el clero sensato la comenta desfavorablemente.

Como ello resta prestigio a la autoridad episcopal, necesario siempre y mucho más aquí por razón de los graves problemas planteados, he conceptuado del caso significarlo a V.E. cuya bondad recibe bien mis indicaciones y cuya autoridad con una sencilla insinuación, que complace al Sr. Obispo y a su grey, sin lastimar a nadie, puede suministrar el oportuno remedio.

Con la más profunda adhesión y reverencia besa su A.A., de V.E. atto. s. y capellán,

APÈNDIX V

Carta de Josep Morera a Esteve Canadell, governador eclesiàstic de Girona

Girona, 16 de novembre de 1932

M.I. Sr. Dr. D. Esteve Canadell, P.
Governador Eclesiàstic del Bisbat

Benvolgut i distingit amic en Jesús: en sortir aquesta tarda de la Catedral, i a la porta mateixa d'aquesta, l'escolà Puigdevall m'ha donat el manifest que li adjunto. Jo, com a President accidental del Capítol, li he prohibit terminantment que a la Catedral repartís o consentís que es repartissin manifestos de propaganda electoral, de qualsevol color que siguin, com es feu el diumenge passat la Seu i a la porta de l'església del Carme, amb els manifestos signats per una Comissió de Senyores.

Després de l'abús de l'adjectiu "catòlic", de què li he parlat aquest matí, fet per un partit polític, la campanya electoral del qual desdii en absolut, no ja de tota norma de catolicisme, que és Religió Universal i de Caritat, sinó ja de tota delicadesa purament humana, crec que és intolerable que es faci servir l'al·locució del venerable Prelat, que administra aquesta diòcesi, per a avalar una candidatura, mal anomenada catòlica,⁽²¹⁾ per a sorprendre encara més la bona fe dels fidels.

S'ha fet tot el possible, com em deia V. aquest matí, per a arribar a la unió de Dretes; desgraciadament no s'ha assolit; l'Autoritat Eclesiàstica, com tota persona assenyada, pot i deu lamentar-ho; però, ja que es tracta de Dretes, com V. i tots confessen, no es pot permetre que una candidatura, integrada sí per persones catòliques, vulgui monopolitzar el catolicisme, que no és patrimoni dels que a sí mateixos es diuen catòlics, i no es pot tolerar que s'usi el nom del

(21) Aquesta candidatura era integrada per Joan Soler Janer, Xavier de Ros de Dalmases, Joaquim de Sarriera de Losada, Jeroni Figa Sala, Maurici de Sivatte de Bobadilla, Benet de Pomés Pomar, Miquel Martí Cabré, Ramon Gassió Bosch, Arcadi de Senillosa de Gayo, Maria dels Àngels Janer de Milà de la Roca i Enric Sagnier Vidal. No va treure cap diputat. Cfr. I. MOLAS, *El sistema de partits polítics a Catalunya (1931-1936)*. Barcelona, Edicions 62, 1972, p. 163.

Sr. Bisbe, que ho és de tots, per a cercar insidiosament vots, coaccionant les consciències tímorates, com no es pot permetre que les oficines electorals del partit Tradicionalista i els actes de propaganda del mateix es vegin concorreguts de sacerdots i de seminaristes.

Jo prego a V. que vulgui meditar sobre les greus conseqüències que per un esdevenidor no gaire llunyà pot portar aquesta conducta. Crec que V., com a representant de l'Administrador Apostòlic, ja que no s'ha cregut oportú, per les raons que siguin, desautoritzar la denominació de "catòlica" posada a una candidatura contra totes les advertències del Prelat i de V., ha de desautoritzar immediatament els qui han donat al públic el manifest que li adjunto.

Jo demà en parlaré clarament al Sr. Bisbe; jo no vull ser involucrat, per raó del meu càrrec, en una debilitat de govern, que considero en aquests moments de gravíssimes conseqüències.

Perdoni la llibertat amb què li exposo el meu parer; no tinc altre desig que el de cooperar a que l'Autoritat Eclesiàstica ocupi davant de tots els fidels aquell lloc que li correspon, i que és garantia d'eficàcia i de prestigi, ara més que mai necessari per al bé de l'Església.

Esperant que aixís ho voldrà acceptar, em confirmo de V. atent s.s. i afm. amic en Jesús,